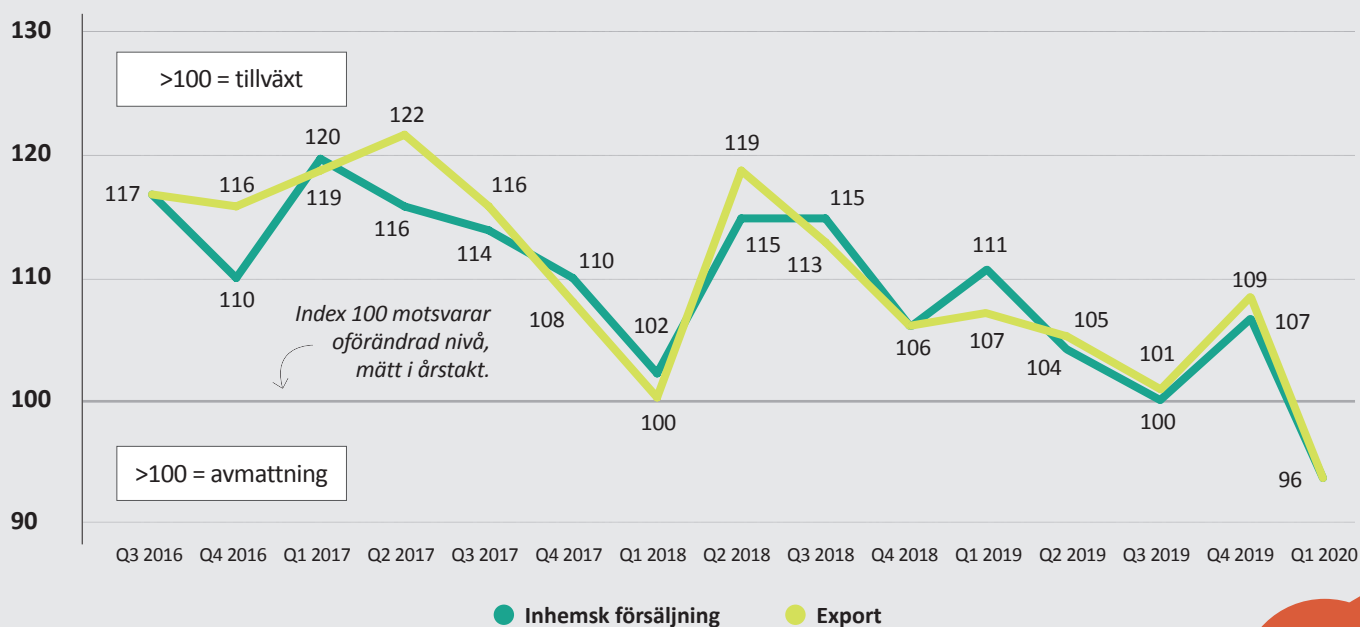

Konjunkturbrev

BILD 1. IKEM-INDEX FÖR PERIODEN Q3 2016–Q1 2020 ÖVER INHEMSK FÖRSÄLJNING SAMT EXPORTEN. INDEXVÄRDE UNDER 100 MARKERAR AVMATTNING (KONTRAKTION) I VOLYM.

Källa: IKEM

Index för mars månad:
85

Avmattning till följd av coronakrisen – stor spridning på hur företag påverkas

För första kvartalet 2020 syns en tydlig avmattning för IKEM-branscherna till följd av coronakrisen. Index över exporten (volym) låg på 94, vilket indikerar avmattning (indexvärde över 100 markerar tillväxt). Även inför nästa kvartal är den samlade bilden pessimistisk, med reservation för att det skiljer mycket mellan företagen. Många har stora problem, medan andra företag gynnas. För de drabbade bolagen är statens stödinsatser avgörande för om de ska klara krisen eller inte.

IKEM
Innovations- och kemiindustrierna i Sverige

Första halvåret 2020 skulle uppvisa en svag tillväxt inom IKEM-branscherna. Det var prognosen från IKEM:s medlemsföretag i andra halvan av januari. Det som sedan hände kunde ingen förutse. Det har ställt alla prognoser på ända. En samlad bild över första kvartalet för IKEM:s huvudsakliga branscher plast-, kemi-, läkemedels- och petroleumindustri drar därmed åt det negativa hållet. Index över exporten (volym) låg på 94, vilket indikerar avmattning.

Men det var naturligtvis under mars månad som den stora effekten av coronaviruset drabbade Europa och USA. Det var också under det första kvartalets sista tredjedel som IKEM:s branscher påverkades tydligt negativt av coronakrisen.

MINSKAD EFTERFRÅGAN OCH BETYDANDE OSÄKERHET

Räknat från produktionssidan, nationellt och globalt, tyder mycket på att de direkta effekterna av produktionsstoppen under mars månad kan ge en nedgång i produktionsnivån på mellan en femtedel till en fjärdedel i många av världens ekonomier. Det bygger i sin tur på antagandet att konsumenternas efterfrågan globalt minskat med cirka en tredjedel. Utöver de direkta effekterna av "rörelsebegränsande" åtgärder tillkommer också indirekta konsekvenser på världens ekonomier som fortfarande är svåra att förutspå eller beräkna.

I Sverige märks coronakrisen i alla delar av samhället. För de allra flesta näringsgrenar har den inneburit minskad efterfrågan och en betydande osäkerhet. Allra tydligast, så här långt, är att besöksnäringarna, transportsektorn, hotell- och restaurang samt stora delar av detaljhandeln är drabbade. För ett mindre antal branscher har krisen däremot inneburit en ökad efterfrågan, bland annat för livsmedelsindustrin, dagligvaru- och bygghandeln. För IKEM:s medlemsföretag innebar mars månad genomsnittligt ett stort försäljningstapp. Försäljningsindex för månaden hamnade på låga 85, långt under värdet 100 som markerar oförändrad utveckling.

Samtidigt har IKEM:s medlemsföretag påverkats på mycket olika sätt av coronakrisen. De stora förlorarna finns framförallt inom små till medelstora företag med en stor del av försäljningen till fordonsindustrin. Där har ju produktionen i princip stannat upp helt. För läkemedelsindustrin och delar av kemiindustrin samt plastföretag med leveranser till bland annat livsmedels- och läkemedelsindustrin har efterfrågeläget varit betydligt stabilare, till och med positivt på sina håll.

ÄNNU TUFFARE FRAMÅT

Lite generaliserande går det att sammanfatta läget som att IKEM:s olika industrigrenar inte stått längst fram och tagit den första smällen av coronakrisen, men att effekterna av att delar av den globala och nationella ekonomin står

TABELL 1. EFTERFRÅGESIDAN, PROGNOIS: HUR BEDÖMER NI ATT EFTERFRÅGAN PÅ FÖRETAGETS PRODUKTER KOMMER UTVECKLAS DEN KOMMANDE MÅNADEN?

Källa: IKEM

	IKEM totalt	Ex läkemedel och raff
Minskar kraftigt	39%	39%
Minskar	23%	42%
Är oförändrad	28%	11%
Ökar	3%	7%
Ökar kraftigt	7%	1%

TABELL 2. HUR HAR LEVERANSERNA AV RÅ/INSATSVAROR TILL ERA PRODUKTIONSANLÄGGNINGAR PÅVERKATS AV CORONAVIRUSET? HUR TROR NI DE KOMMER PÅVERKAS FRAMÖVER?

Källa: IKEM

	Dagsläge	Prognos
Inte alls	34%	52%
Vissa störningar	64%	38%
Stora störningar	2%	10%
Mycket stora störningar	0%	0%

still, nu börjar kännas allt längre ut i värdekedjorna. Det blir uppenbart när företagen ska spå utvecklingen på efterfrågan under den kommande månaden. Exkluderat raffinaderi och läkemedel spår 81 procent av IKEM-företagen en minskande efterfrågan den kommande månaden varav 39 procentenheter spår att det blir ett mycket stort efterfrågas. Många företag anger produktionsbortfall på upp till 80 procent. Några enstaka företag pekar på mer eller mindre nedstängda produktionsenheter.

Just det faktum att svensk IKEM-industri ofta utgör små kuggar i en betydligt större global produktionskedja har väckt frågan om deras sårbarhet när de internationella värdekedjorna hackar. I klartext, har IKEM företagen till följd av distributionssvårigheter på insatssidan tvingats dra ner på produktionen? En mycket stor andel om 64 procent av företagen anger att de märkt av vissa störningar av inkommande rå/insatsvaror men endast en mindre andel om 2 procent har varit utsatta för stora störningar. Bilden är således att företagen, med vissa fördröjningar, ändå kunnat upprätthålla produktionen och leverera på egna order. Prognosen från

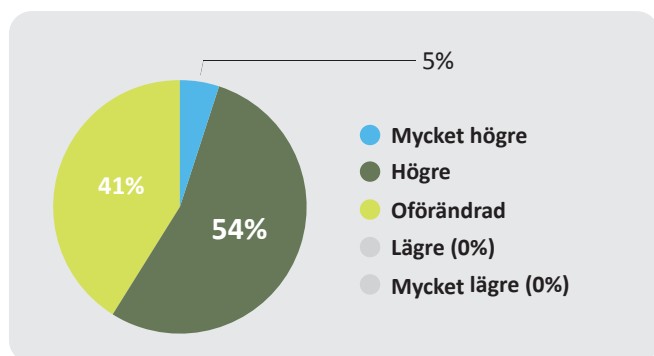
företagen är dessutom att läget förbättras på denna punkt med reservation för att andelen som ser stora problem framöver ökar radikalt till 10 procent.

Personalfrånan har varit stor bland många företag till följd av coronabrottet, med sjukskrivningar, VAB och karantänsregler. Alla arbetstagare har ju fått rådet att vara hemma om de visar minsta symptom som kan tyda på coronavirus även om det i de flesta fall rört sig om andra typer av infektioner.

I hälften av företagen har personalfrånan varit högre än den brukar för årstiden. I förhållande till dagens redan ansträngda läge bedömer dessutom 60 procent av företagen att den kommer öka ytterligare den kommande månaden. Vad innebär det för produktionsförutsättningarna framåt? En övervägande majoritet av företagen parerar för den höga frånan så gott det går men räknar med att det blir ansträngt.

BILD 2. I FÖRHÅLLANDE TILL DAGENS FRÅNVARO-ANDEL, HUR SER ER BEDÖMNING UT AV PERSONALFRÅNVARON (SJKDOM, KARANTÄN OCH VAB) DEN KOMMANDE MÅNADEN UT?

Källa: IKEM

TABELL 3. BEDÖMER NI ATT NI KOMMER ATT KUNNA UPPRÄTTHÅLLA PRODUKTIONEN, TROTS DE HÖGA FRÅNVAROTALEN BLAND PERSONALEN?

Källa: IKEM

Ja, utan problem	6%
Ja, men det kommer att bli tufft	92%
Nej, vi ligger nära gränsen för vad vi klarar av	2%

Samtidigt har ju många företag tappat stort i efterfrågan och räknar dessutom med ytterligare försvagning den närmaste tiden. De har med andra ord en för stor bemanning. Få företag har dock varslat sin personal om uppsägning, snarare

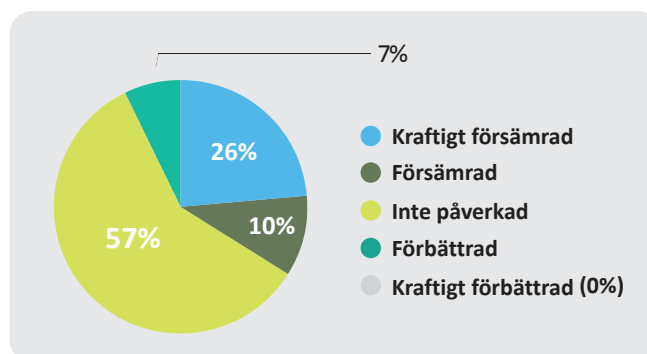
är det korttidspermitteringar som utnyttjats för att snabbt kunna sänka företagets kostnader när likviditeten försämras. En tredjedel av företagen har hittills använt sig av korttidspermitteringar. Också framöver, den kommande månaden, räknar företagen med att i mycket liten utsträckning behöva varsla. Andelen av företagen som korttidspermitterar ökar dock med ytterligare 20 procentenheter, dvs hälften av alla IKEM-företag kommer vid månadens utgång ha korttidspermitterat hela eller delar av sin personal.

KORTTIDSPERMITTERINGAR VIKTIG MÖJLIGHET MEN RÄCKER INTE

Likviditeten har kraftigt försämrats hos en fjärdedel av företagen och försämrats hos ytterligare 10 procent av företagen under den senaste månaden. Den fjärdedel som fått se sin likviditet kraftigt försämrad är nu i behov av snabba kapitaltillskott. Det gäller att finansierarna hanterar ansökningar om nya krediter skyndsamt och till rimliga villkor, annars riskeras i övrigt välskötta industriföretag söka rekonstruktion eller i värsta fall gå i konkurs.

BILD 3. HUR SER FÖRETAGETS LIKVIDITET UT SOM EN EFFEKT AV CORONAVIRUSET?

Källa: IKEM

Det är uppenbart att statens olika överbrygningspaket för att hålla näringslivet under armarna under en svår tid har varit välkomna, om än inte tillräckliga i alla delar. För industrin förefaller statens delade kostnadsansvar vid korttidspermitteringar vara den enskilt viktigaste stödåtgärden så här långt. Andra för företagen viktiga åtgärder är statens övertagande av sjuklöneansvaret de två första veckorna samt de i huvudsak slojade arbetsgivaravgifterna.

YTTERLIGARE STATLIGA STÖDÅTGÄRDER BEHÖVS

Dryga hälften av IKEM:s medlemsföretag efterlyser dock ytterligare statliga stödåtgärder för att överbrygga dagens svåra läge. De förslag som man helst ser är att staten ska utöka sitt ansvar för personalens lönekostnader ytterligare.

Regeringens senaste tillägg den 14 mars som gör det tillåtet att korttidspermittera till 80 procent och där företagens lönekostnad minskar med 72 procent var därmed en välkommen förbättring. Det köper ytterligare tid åt många företag. De företag som mött en mer eller mindre strypt efterfrågan skulle dock behöva hjälp med hela personalkostnaden under en begränsad tid. För dessa företag riskerar annars uppsägningar bli sista utvägen för att balansera uteblivna intäkter.

FÖRETAGENS ORO FÖR FRAMTIDEN

Det är svårt att ge en helt rättvisande beskrivning av den verklighet som många företag idag möter. Den är på alla plan full av utmaningar och osäkerhet. När företagen fritt får beskriva dagens och morgondagens svåraste hinder handlar det om en efterfrågan som gått förlorad och om en likviditet som kraftigt försämrats. Om deras rädsla för att

gå i konkurs. Det handlar om oro för att flygfrakter världen över ställs in som en följd av inställda flygavgångar. Om att företagen inte vet när efterfrågan återvänder. Om riskerna för kundfordringar som inte betalas in i tid och för hur de skall klara en den höga personalförvaron. Och sist men inte minst, om en oro för att många av världens länder nu går in i en depression.

Klart är att den situation Sverige och världen nu befinner sig i saknar historiska referenser. Det är ett före och ett efter corona. Det blir också allt tydligare att världen efter corona kommer skrika efter nya produkter och innovationer från just plast, kemi- och läkemedelsföretag för att stå bättre rustade nästa gång en global pandemi hotar oss. Det kommer onekligen att skapa en rad möjligheter för alla framstående svenska IKEM-företag. Nu måste de bara rida ut den storm som vi ännu inte vet slutet på.

BILD 4. VILKA ÄR OCH FÖRVÄNTAS BLI DE STÖRSTA UTMANINGARNA FÖR FÖRETAGET?

Källa: IKEM

För frågor kontakta:
 Carl Eckerdal, chefekonom
 070-497 11 98
carl.eckerdal@ikem.se

IKEM

Innovation and Chemical Industries in Sweden
 Innovations- och kemiindustrierna i Sverige
 Box 55915 | SE 102 16 Stockholm | Sweden
www.ikem.se